

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 238/16

KLAGER: Alstahaug kommune, Kulturbadet ved Odd Arnold Skogsholm
ADRESSE: Sandnessjøen
PUBLIKASJON: Helgelendingen (nett og papir)
PUBLISERINGSDATO: 29.07 (nett) 30.07 2016 (papir)
STOFFOMRÅDE: Kultur
SJANGER: Nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Kildebruk og kontroll av opplysninger, samtidig imøtegåelse
REGISTRERT: 14.09.2016
BEHANDLET I PFU: 29.11.2016
BEHANDLINGSTID: 75 dager
KLAGEGRUPPE: Offentlig leder (offentlig ansatt)
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Klage med samtykke

SAMMENDRAG:

Helgelendingen publiserte en artikkel først på nett, **fredag 29. juli 2016**, med tittelen: «Badevakt slapp tiåringen ned fra femmeteren. Saken er anmeldt politiet.»

«En badevakt i Kulturbadet slapp en ti års gammel jente ned i bassenget fra fem meters høyde.»

Artikkelen startet slik:

«Det var 18. juli at tiåringen var i bassenget i Kulturbadet i Sandnessjøen sammen med en venninne. Jentene hadde beveget seg opp mot femmeteren, men syntes det var for høyt. En badevakt som var i nærheten lovet jentene iskrem dersom de hoppet. Venninnen trakk seg umiddelbart, mens tiåringen ble stående ufrivillig igjen sammen med badevakten. – Badevakten tok tak i min datter og holdt henne rundt brystet over kanten på femmeteren. Så slapp han henne ned i bassenget, sier en forarget far Jostein Hansen.»

Det fremgikk av artikkelen at far ikke var tilstede:

«- Jeg var ikke med i badeland, og tok derfor kontakt med Kulturbadet og daglig leder der. Vi fikk bekreftet hendelsen, og en forsikring om at dette ikke skulle skje igjen. [...]»

Daglig leder ved Kulturbadet, Odd Arnold Skogsholm, var kontaktet. Han uttalte:

«- Dette er en sak som er publisert på Facebook. Det kommenterer jeg ikke på generelt grunnlag. – Sier du nå at hendelsen ikke har skjedd? – Jeg vil ikke kommentere påstander framført på Facebook.»

Far uttalte seg igjen:

«Jostein Hansen er skuffet over at Skogsholm henviser til saken som påstander på Facebook. – Jeg er utrolig skuffet over Skogsholm som har bekreftet hendelsen til meg personlig. Og nå kaller hendelsen en «facebookpåstand». Hvor skammelig går det an å bli?»

Dagen etter, **lørdag 30. juli 2016**, ble samme artikkel publisert i papiravisen. Avisens førsteside hadde tittelen **«Slapp jente fra femmeteren»** og følgende henvisningstekst:

«Kulturbadet: En badevakt i Kulturbadet i Sandnessjøen tok 18. juli tak i ei ti års gammel jente, og slapp henne fra femmeteren i bassenget. Saken er nå anmeldt politiet. Daglig leder Odd Arnold Skogsholm vil ikke kommentere saken.»

Inne i avisen hadde artikkelen følgende stikkittel: **«Slapp tiåring fra femmeteren»** og tittel: **«Bydde på is etterpå»**.

KLAGEN:

Klager er Kulturbadet ved daglig leder Odd Arnold Skogsholm, med samtykke fra den omtalte badevakten. Det opplyses innledningsvis at jentas far publiserte et innlegg om saken på Facebook torsdag 28. juli. Her ble badevakten ifølge klager identifisert. I kommentarfeltet på Facebook ble det fremmet anmodning om drap med mer. (vedlegg 7), noe som førte til at innlegget ble slettet av jentas far (vedlegg 8).

Ifølge klager oppga journalisten interessen på Facebook som utgangspunkt for at avisen ønsket å lage en sak ut av dette. Klager reagerer derfor på at artiklene ble publisert i et slikt omfang, uten at avisen nevnte at saken hadde versert på Facebook, og fått slike kommentarer som nevnt over. Klager mener dette bør vurderes opp mot Vær Varsom-plakatens (VVP) punkt 2.2, 4.1 og 4.4.

Videre reageres det på journalistens arbeidsmetode. Klager ble lovet sitatsjekk. Klokken 15.16 fikk han en epost og en sms fra journalisten, med beskjed om å svare innen kl. 15.30 (vedlegg 9). Klager skriver: «Journalisten ga 13-14 minutter til sitatsjekk fredag ettermiddag, og hun forutsatte at jeg hadde Mail tilgjengelig umiddelbart. Saken hadde blitt trykket uansett om jeg hadde svart, eller ei.» Slik klager ser det, bryter denne korte fristen med VVP punkt 3.3 og punkt 4.14, alvorligheten i saken tatt i betraktning.

Videre reagerer klager på vegne av badevakten. Det opplyses at badevakten først ble kontaktet tre dager *etter* publisering – mandag 1. august. Ifølge klager er dette et brudd på VVP punkt 4.14.

Klager reagerer på måten journalisten fremstilte saken på til badevakten, det vises til sms fra journalisten til badevakten 1.august: *“Familien til jenta sier at ledelsen i Kulturbadet har bekreftet saken for dem. Odd Arnold Skogsholm leste hele saken før den ble trykket, og jeg understreket om noe var feil så måtte jeg få beskjed. Jeg er klar over at S (jentas navn) hoppet fra femmeteren frivillig da P (navnet på en annen badevakt) sto der. Spørsmålet er om du slapp henne fra femmeteren og om du lovet å kjøpe is. Mitt spørsmål er hvorfor ledelsen i Kulturbadet ringer foreldrene og bekrefter hendelsen. Sier det har vært personalmøte (uten detaljer fra møtet annet enn at du ikke deltok), men nå endres plutselig historien. Hva er egentlig saken?”*

Slik klager ser det, forsøke redaksjonen her å presse fram et svar gjennom å skrive at ledelsen har bekreftet saken, at klager har lest hele saken før den gikk i trykken, at klager skulle si fra om det var noe feil etc. Klager avviser at han har fått noen beskjed fra journalisten om å si fra om noe var feil med saken. Det vises både til epost og sms om dette. Videre skriver klager: «Journalisten kommer med en simpel usannhet når hun henviser til et personalmøte som aldri har funnet sted, og bidrar her til å gjøre den ansatte usikker på meg som leder og det jeg har uttalt meg om i saken [...] Mottaker av en slik SMS kan føle press til å snakke med journalisten for å gi forklaring. Journalisten setter den ansatte opp mot egen leder og opplysninger leder skal ha kommet med. Opplysninger om et slikt personalmøte, som er løgn, bidrar til usikkerhet og splid. Journalisten går inn i saken og bidrar i konflikten direkte - med å henvende seg både til den som anmelder og den som er anmeldt med “informasjon” / påstander fra navngitte kilder som IKKE er bekreftet fra kildene.»

Klager mener artikkelen er et brudd på VVP punkt 3.2: «Journalisten har konkludert, i Helgelendingen 29. og 30. juli, men nå sier hun [i SMS] “ ... Men nå endres plutselig historien. Hva er egentlig saken?” Denne saken er publisert UTEN ett eneste bidrag fra noen i Kulturbadet. Hennes eneste kilde er far, og hun har gjengitt han uten å bruke nevneverdig ressurser til faktasjekk.»

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Helgelendingen avviser klagen. Det vises til at utgangspunktet for saken var farens Facebook-innlegg: «Her beskrives det som angivelig skal ha skjedd i bassenget. Det er dette innlegget som gjør Helgelendingens journalist oppmerksom på saken, og som i neste omgang fører til at vi begynner å arbeide med saken fredag morgen.»

Det opplyses videre at artikkelen ikke har samme innhold som Facebook-innlegget: «Helgelendingen skriver ikke at dette dreier seg om en «mannlig [...] badevakt», men beskriver vedkommende som «en badevakt.» Etter avisens syn, er artikkelen «en nøktern redegjørelse over hva som skal ha skjedd i bassenget basert på et intervju med jentas far.»»

Avisen anfører videre at det er klager, ikke avisen, som henviser til Facebook som kilde i artikkelen: «Skogsholm har åpenbart ikke festet seg ved at det er han selv som skaper oppmerksomhet om Facebook og innlegget som etter hans syn bidrar til å identifisere badevakten. Helgelendingen trår her varsomt og vi kan ikke se at vi på noe vis har bidratt til

å identifisere badevakten.» Avisen mener Facebook må kunne benyttes som kilde, selv om man må være varsom: «Men brukt på riktig måte er det all mulig grunn til å anse, og også bruke, Facebook som et speil på hva som rører seg i samfunnet.»

Videre skriver avisen at journalisten «har anstrengt seg til det ytterste for å beskrive det som skal ha skjedd i bassenget på en nøktern måte. Hun har også anstrengt seg for å få en kommentar fra de ansvarlige i kommunen, leder av badet og deretter klager, til det som skal ha skjedd i bassenget».

Før publisering, får klager «sine egne uttalelser til gjennomlesning/sjekk. Ikke bare det – han får hele saken til gjennomlesning og ser da i hvilken kontekst hans egne uttalelser kommer til å bli publisert. [...] At noen velger ikke benytte seg av muligheten til samtidig imøtegåelse er deres sak. [...] Klager ble invitert til å opplyse saken, den muligheten brukte han ikke».

«Artikkelen er saklig, og det er dekning for innholdet i artikkelen og i henvisningen på side 1. Saken er en klassisk sak som norske lokalaviser presenterer hver eneste dag, og som skjematisk arter seg omtrent slik: *Kommunen får kritikk av innbygger x, kommunen blir konfrontert med kritikken og får anledning til å komme med sin versjon.*»

Avisen mener 13-14 minutter var nok tid: «Tatt i betraktning at det dreier seg om å sjekke en tekstmengde som dreier seg om svar på tre spørsmål, burde tidsfristen være overkommelig. Bakgrunnen for den korte fristen var at det tok lang tid før klager tok kontakt med Helgelendingens reporter. Klager aksepterte muntlig den korte fristen. Det er grunn til å trekke fram noe Helgelendingen, i likhet med svært mange andre medieaktører, opplever nærmest daglig. Nemlig at folk som må kommentere negative saker unnlater å gi tilbakemelding, trolig i håp om å kunne utsette, eller i verste fall forhindre, publisering. Dette er en uheldig utvikling. Helgelendingen mener avisas handlemåte er godt innenfor bestemmelsene i VVP 3.3 og 4.14.»

Etter publisering ble journalisten kontaktet av badevakten. «To dager etter intervjuet ringte han Helgelendingen for å snakke om saken. Han sa at han hans versjon var annerledes. Vi spør da hva som har endret seg (jf.sms-en som er referert i klagen) Badevakten ringte aldri vår reporter tilbake. Hun forsøkte å ringe ham opp samme ettermiddag, og sendte også sms ut fra det de hadde snakket om. Dette – altså at vi sier oss villig til også å presentere badevaktens versjon – må ses som en redelig invitt til å belyse saken ytterligere – ikke det motsatte. [...] I tillegg er det viktig å påpeke at vår reporter ikke visste hvilken badevakt det var snakk om annet enn [...].»

Klager skriver at badevakten ble anmeldt til politiet for forholdet som er omtalt i de påklagede artiklene. Og at politiet, «etter en grundig etterforskning», henla saken 4. oktober, som «intet straffbart forhold anses bevist». Det opplyses at ankefristen foreløpig ikke er ute.

Klager skriver: «Dette er en alvorlig sak for alle involverte parter, som krever mer aktsom behandling av en redaksjon enn tilfellet er her. Reportasjen representerer i så måte ikke en nøktern framstilling, basert på at journalisten har anstrengt seg til det ytterste i forarbeidet.»

Klager opplyser at han har hatt et møte med konstituert sjefredaktør om denne saken. Klager la frem Facebook-innlegget og kommentarene. Ifølge klager var redaktøren ukjent med hva som var framkommet på Facebook, og klager mener redaktøren derfor ikke forstod den sammenhengen nett- og papirartikkel ble satt i: «Dette arbeidet, eller mangel på, harmonerer

ikke med grundig forarbeid i en så alvorlig sak.» Og: «Jeg ser også i tilsvaret at jeg tildeles skyld for å ha skapt oppmerksomhet rundt Facebook-innlegget, og dermed også til identifisering av badevakten. Igjen, det var nettopp oppmerksomheten rundt innlegget på Facebook som var avisas bakgrunn for saken – og det ble ikke utvist forsiktighet i å benytte Facebook som autorativ kilde, som Pedersen mener nettopp en redaksjon skal gjøre.»

Angående frist for tilbakemelding: «Jeg fikk 13-14 minutter til sitatsjekk, noe Helgelendingen først begrunner i at jeg brukte lang tid på å ringe tilbake. Dette viser vel heller at avisen har det for travelt i arbeidet med sine reportasjer. [...] Konstituert sjefsredaktør mener 13-14 minutter er tilstrekkelig til sitatsjekk da det dreier seg om kun 3 spørsmål. Samtidig sier han at jeg fikk hele saken til gjennomlesing, og forventet at jeg skulle kommentere på hele saken. Jeg mener fristen er uansvarlig kort uansett. Jeg er ikke fri fra å bekymre meg om følgende, sakens alvorlighet tatt i betraktning: Om jeg ikke hadde rukket å svare innen fristen ville mine sitater blitt brukt slik de framsto, og om jeg hadde klaget i ettertid ville svaret vært at jeg hadde vært utilgjengelig.»

«I sitt tilsvaret sies det at det var badevakten som først tok kontakt med journalisten, mandag 1. august, etter at saken var publisert. Dette medfører ikke riktighet. Journalisten ringte badevakten først. Han svarte henne at han kunne kommentere saken, men ikke umiddelbart da han var på jobb. Dette er dokumenterbart. Det er korrekt at han ikke har ringt tilbake etter mottak av de 2 SMS fra journalisten.»

«Forhold knyttet til journalistens etterarbeid trenger ingen ytterligere kommentar fra min side. Jeg registrerer at konstituert redaktør betegner enkeltmomenter i min klage som synsing og antakelser. Da anser han også avisens arbeid med saken som godt journalistisk håndverk, og at de representerer Helgelendingens arbeidsmetoder på en god måte? Jeg håper de etiske vurderingene redaktører og journalister gjør i sine arbeid holder betydelig høyere nivå enn tilfellet er i denne saken.»

Helgelendingen hevder nok en gang at den påklagede artikkelen «er en klassisk sak som trolig forekommer i norske lokalaviser hver dag. Hver eneste dag oppsøkes redaksjoner av folk som mer eller mindre med rett føler seg forulempet/utsatt for en behandling som ikke er i tråd med forventningene».

Det avvises at avisen har bagatellisert alvorligheten av saken: «Det er alvorlig for jenta og badevakten, i mindre grad for nyskapningen Kulturbadet og dets omdømme. At folk opplever badet tilfredsstillende, kan ikke hindre avisen i å ta tak i påståtte uregelmessigheter.»

Facebook er bare en av mange kanaler hvor journalister kan finne tips og innspill til aktuelle saker. Saken vi publiserte er resultatet av selvstendig journalistisk arbeid og må vurderes som det. Avisen har problemer med å forstå klager her, skal avisen alltid være oppdatert på små og store debatter som enhver tid florere på Facebook, og skal man unnlate å skrive om saker fordi utgangspunktet er et innlegg på Facebook. Selvfølge ikke – men ytringer på Facebook skal naturligvis underlegges den samme kildekritikk som alt annet materiale. I vår artikkel er det jentas far som er primærkilden, det er hans påstander i intervjuet avisen har med ham at klager inviteres til imøtegang.»

«13-14 minutter burde være tilstrekkelig tid for å gi tilbakemeldinger på tre korte sitater. Klager ble invitert til å opplyse saken, den muligheten bruket han ikke.»